

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СПРОЦЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

В статті досліджено особливості застосування спрощеної системи оподаткування малими підприємствами. Особлива увага приділена питанням, що виникли в оподаткуванні суб'єктів малого підприємництва через зміни у податковому законодавстві у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України.

Ключові слова: суб'єкти малого підприємництва, спрощена система оподаткування.

В статье исследованы особенности применения упрощенной системы налогообложения малыми предприятиями. Особенное внимание уделено вопросам, возникшим в налогообложении субъектов малого предпринимательства из-за изменений в налоговом законодательстве в связи с принятием Налогового кодекса Украины.

Ключевые слова: субъекты малого предпринимательства, упрощенная система налогообложения.

This article investigates the peculiarities of simplified taxation system used by small companies. Special attention is paid to the issues that emerged in taxation of Small companies through the changes in tax due to Tax code of Ukraine.

Key words: small businesses, simplified tax system.

Актуальність дослідження. Починаючи з січня 2012 року питання застосування спрощеної системи оподаткування в Україні регулюються главою I “Спрощена система оподаткування, обліку та звітності” розділу XIV “Спеціальні податкові режими” Податкового кодексу України № 2755-VI від 02.12.2010 року.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженням питань, пов'язаних з застосуванням спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, нарахуванням та сплатою суб'єктами малого підприємництва єдиного податку, присвячені публікації спеціалістів на сторінках газет “Бухгалтерія. Право. Податки. Консультації” та “Все про бухгалтерський облік”.

Мета статті: розглянути особливості застосування спрощеної системи оподаткування в умовах дії Податкового кодексу України, розглянути можливі порушення малими підприємствами діючого законодавства щодо застосування спрощеної системи оподаткування, за які органами державної податкової служби накладаються штрафи.

Виклад основного матеріалу. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності – особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності. Юридична особа, чи фізична особа–підприємець може самотійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам та

реєструється платником єдиного податку в порядку, визначеному діючим законодавством.

Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку і звітності, поділяються на такі групи платників єдиного податку:

- перша група – фізичні особи-підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 150000 гривень;

- друга група – фізичні особи-підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, в тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: не використовують працю найманих осіб, або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб; обсяг доходу не перевищує 1000000 гривень;

- третя група – фізичні особи-підприємці, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними в трудових відносинах, одночасно не перевищує 20 осіб; обсяг доходу не перевищує 3000000 гривень;

- четверта група – юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: середньооблікова чисельність працівників не перевищує 50 осіб; обсяг доходу не перевищує 5000000 гривень;

- п'ята група – фізичні особи-підприємці, що займаються будь-яким видом діяльності, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: середньооблікова чисельність працівників не перевищує 20 осіб; обсяг доходу не перевищує 20000000 гривень;

- шоста група – юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: середньооблікова чисельність працівників не перевищує 50 осіб; обсяг доходу не перевищує 20000000 гривень.

Не можуть бути платниками єдиного податку:

* суб'єкти господарювання (юридичні та фізичні особи-підприємці), які здійснюють:

- діяльність з організації проведення азартних ігор;

- обмін іноземної валюти;

- виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20

літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива та столових вин);

- видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення;

- видобуток, реалізацію корисних копалин;

- діяльність у сфері фінансового посередництва;

- діяльність з управління підприємствами;

- діяльність з надання послуг пошти по зв'язку;

- діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату;

- діяльність з організації, проведення гастрольних заходів;

* фізичні особи-підприємці, які здійснюють технічні випробування та дослідження, діяльність у сфері аудиту;

* фізичні особи-підприємці, які надають в оренду земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 гектари, житлові приміщення, загальна площа яких перевищує 100 квадратних метрів, нежитлові приміщення (споруди, будівлі) та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 300 квадратних метрів;

* страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом, реєстратори цінних паперів;

* суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать юридичним особам, які не є платниками єдиного податку, дорівнює або перевищує 25 відсотків;

* представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичної особи, яка не є платником єдиного податку;

* фізичні та юридичні особи – нерезиденти.

Необхідно знати про те, що не можуть бути платниками єдиного податку суб'єкти господарювання, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Ставка єдиного податку встановлюється для платників єдиного податку першої, другої і третьої групи в розмірі 15%:

- до суми перевищення обсягу доходу;

- до доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у свідоцтві платника єдиного податку, віднесеного до першої або другої групи;

- до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж грошовий;

- до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування.

	<i>працівників не перевищує 50 осіб</i>		<i>ПКУ)</i>	<i>разі включення ПДВ до складу єдиного податку</i>
--	---	--	-------------	---

Платники єдиного податку звільнюються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з таких податків та зборів:

- податку на прибуток підприємств;*
- податку на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності фізичної особи;*
- земельного податку, крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються ними для провадження господарської діяльності;*
- збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності;*
- збору на розвиток виноградарства, садівництва та хмелярства.*

Особливі умови нарахування і сплати стосуються податку на додану вартість.

Вимоги щодо ведення податкового обліку і складання звітності платниками єдиного податку визначені главою 1 "Спрощена система оподаткування, обліку і звітності" розділу XIV Податкового кодексу України.

Платники єдиного податку першої і другої групи та платники єдиного податку третьої групи, які не є платниками податку на додану вартість, зобов'язані вести книгу обліку доходів, форма якої затверджена Міністерством фінансів України, шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення отриманих доходів. Платники єдиного податку третьої групи, які є платниками податку на додану вартість, зобов'язані вести облік доходів і витрат за формою та в порядку, що встановлені Міністерством фінансів України. Платниками єдиного податку четвертої – шостої груп використовуються дані спрощеного обліку щодо доходів та витрат відповідно до діючого законодавства.

Платники єдиного податку першої і другої групи сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску не пізніше 20 числа поточного місяця. Платники єдиного податку третьої – шостої груп сплачують єдиний податок протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал.

Платники єдиного податку подають до органу державної податкової служби податкову декларацію платника єдиного податку:

- у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду, - платники єдиного податку першої групи;*
- у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду, - платники єдиного податку другої – шостої груп. У ці ж строки подається податкова декларація і платниками єдиного податку першої групи у разі перевищення протягом року встановленого обсягу доходу.*

Несплата (неперерахування) платником податків-фізичною особою сум єдиного податку в порядку та у строки, визначені законодавчим актом,

тягне за собою накладення штрафу у розмірі 50 відсотків ставок податку, встановленого для фізичних осіб-платників єдиного податку, визначених законодавчим актом.

Неподання або несвоєчасне подання платником податку податкових декларацій тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 170 гривень за кожне таке неподання або несвоєчасне подання. Ті ж самі дії, вчинені платником податку, до якого протягом року було застосовано штраф за таке порушення, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 1020 гривень за кожне таке неподання або несвоєчасне подання. Неподання платником податків-фізичною особою декларації чи включення до неї перекручених (недостовірних) даних про суми одержаних доходів, понесених витрат та якщо такі дії платника призвели до заниження суми оподаткованого доходу, тягнуть за собою накладення на платника податків-фізичну особу штрафу в розмірі 25 відсотків від різниці між заниженою сумою податкового зобов'язання і сумою, визначеною податковим органом

Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва", затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 року №39 (із змінами і доповненнями), встановлено зміст і форму Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва у складі Балансу (форма №1-м) і Звіту про фінансові результати (форма №2-м). Звіт передбачає скорочену більш як у два рази кількість показників балансу і звіту про фінансові результати для вказаних суб'єктів порівняно зі звітністю для інших господарюючих суб'єктів. Для заповнення цих звітних форм рекомендовано використовувати спрощений План рахунків бухгалтерського обліку, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 року №186 (із змінами і доповненнями).

Висновки. Суб'єкти малого підприємництва, які обрали спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, повинні неухильно дотримуватись вимог діючого Податкового кодексу України, щоб уникнути небажаних штрафних санкцій і не погіршити своє фінансове становище.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-УІ (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] // www.sta.gov.ua.
2. Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності" від 04.11.2011 року №4014-УІ [Електронний ресурс] // <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Закон України "Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні" від 22.03.2012 р. № 4618-УІ [Електронний ресурс] // <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України відносно державної податкової служби і взв'язку з проведенням адміністративної реформи в

Україні” від 05.07.2012 року № 5083-VI [Електронний ресурс]
//<http://www.nbuv.gov.ua>.

5. [Електронний ресурс] // <http://blog.liga.net>.